

Ar elektros energijos importas konkurentas vietinei gamybai?

Edvardas Važgėla
AB „INTER RAO Lietuva“
Prekybos elektra plėtros direktorius

2014 m. balandžio 10 d.

Apie AB „INTER RAO Lietuva”

„INTER RAO Lietuva” veiklą pradėjo 2002 metais.

Šiuo metu įmonių grupę „INTER RAO Lietuva“ sudaro antrinės įmonės „INTER RAO Latvia“, „INTER RAO Eesti“, „IRL Polska“ ir „Vydmantai wind park“.

Kompanija prekiauja elektros prekybos biržoje „Nord Pool Spot“, didmeninėje ir mažmeninėje elektros rinkoje.

Varšuvos akcijų biržoje prekiaujama 20% „INTER RAO Lietuva“ akcijų.

Apie AB „INTER RAO Lietuva”

„INTER RAO Lietuva” 2013 metais:

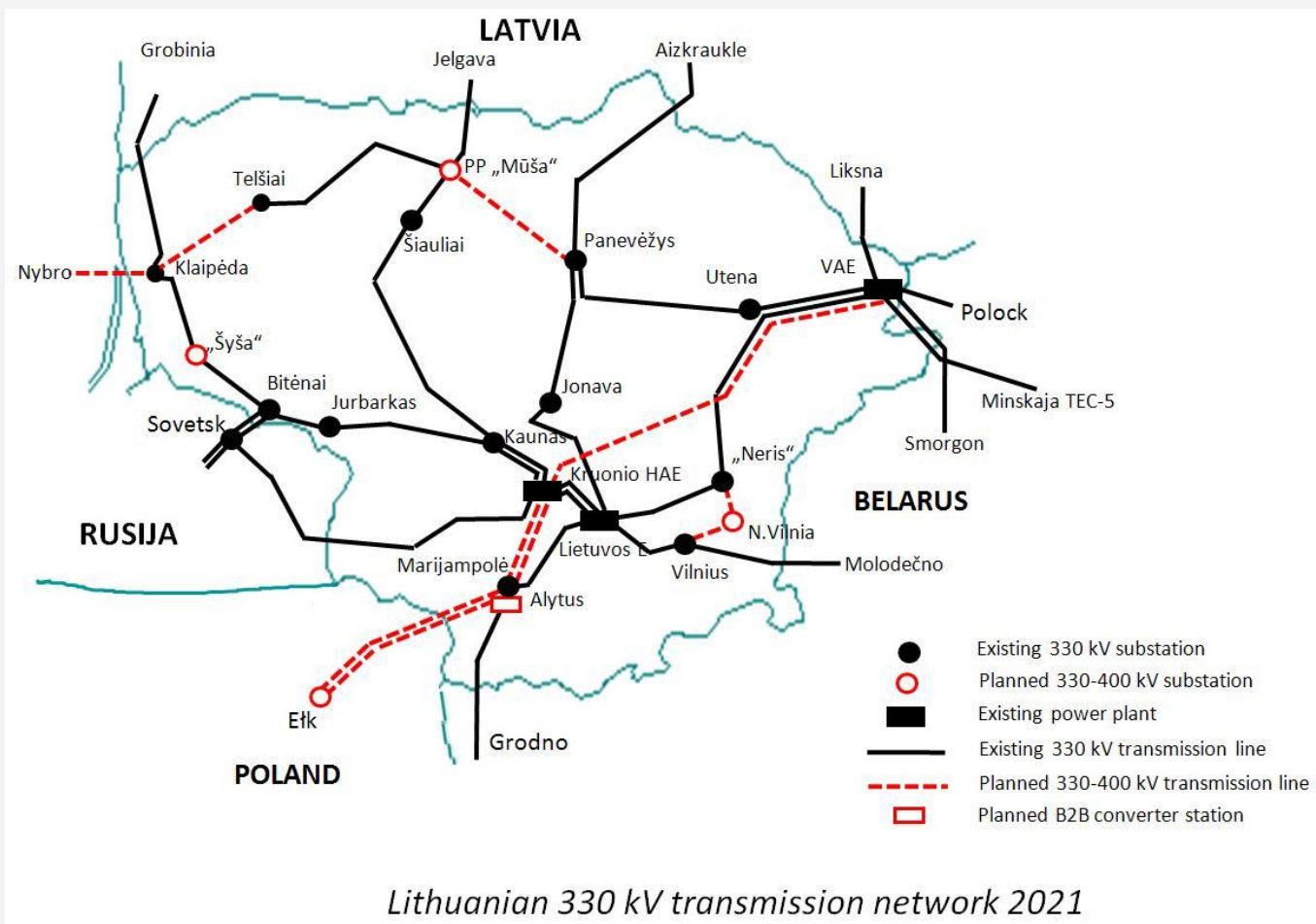
- importavo 4 094 GWh elektros energijos;
- Į valstybės biudžetą sumokėjo 100 mln. litų mokesčių;
- Už importuotą elektros energiją Litgrid’ui sumokėjo 10 mln. Litų (input fee);
- 3 568 GWh importavo iš Rusijos;
- 307 GWh importavo iš Baltarusijos;
- 184 GWh įvežė iš Latvijos;
- 35 GWh įvežė iš Estijos;
- 410 GWh įsigijo Lietuvoje.

NPS elektros birža

- Nuo 2013 m vidurio, Latvijai prisijungus prie NPS biržos Lietuva buvo pilnai integruota į NPS.
- NPS yra suskirstyta į kainų zonas.
- Elektros rinkos dalyviai gali prekiauti tik savo kainų zonose.
- Elektros kainos yra nustatomos pagal elektros pasiūlos ir paklausos kainų kreivių susikirtimo tašką.
- Skirtingos kainos atskirose kainų zonose gali susiformuoti tik esant ribotiems elektros linijų pralaidumams tarp atskirų kainų zonų.
- Kainų skirtumas tarp atskirų kainų zonų atitenka sistemų operatoriams.
- Elektros importu yra laikoma tik elektros energijos pateikimas iš Rusijos/Baltarusijos.
- Visa importuota į Lietuvą elektra yra privalomai parduodama elektros biržoje.

Lietuvos tarpsisteminės jungtys su Rusija, Baltarusija ir Latvija yra 2 kartus galingesnės nei elektros vartojimas Lietuvoje

Lietuvos apsirūpinimo elektra alternatyvos

Galima pasigaminti Lietuvoje.

Galima patiekti iš Estijos, Latvijos ir Skandinavijos šalių per NPS biržą.

Galima importuoti iš Rusijos/Baltarusijos.

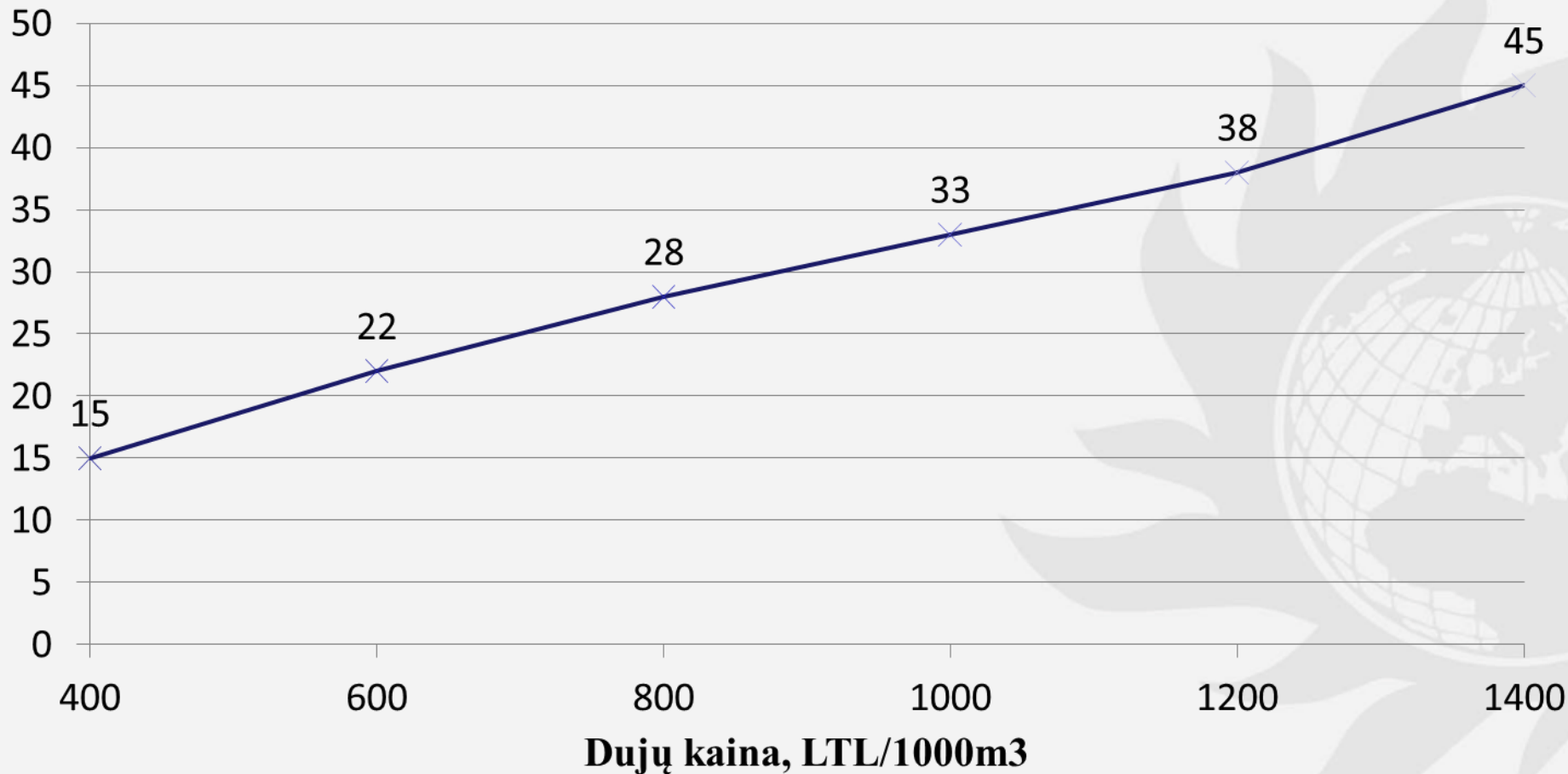

Elektros gamyba Lietuvoje

- Visus metus elektrą galima gaminti tik Lietuvos elektrinėje, kurioje pagamintą elektrą rinkoje galima realizuoti tik esant rėmimui (per VIAP mechanizmą) ir parduodant apie 3 kartus pigiau už savikainą.
- Termofikacinės elektrinės elektrą gamina tik šildymo sezono metu ir rinkoje gali parduoti tik pigiau už savikainą ir tik esant rėmimui.
- Kruonio HAE pagamintą elektrą rinkoje realizuoti galima tik tada, kai yra elektros užkrovimui konkurencingomis kainomis.
- Kauno HE pagaminta elektra gali pilnai konkuruoti rinkoje, tačiau kiekis ribotas 0,3 - 0,4 TWh per metus.
- Vėjo elektrinės elektrą gamina visus metus, tačiau tik tada kai yra vėjas ir veikia rėmimo mechanizmas.
- Saulės, mažosios hidro ir kitos atsinaujinančius šaltinius naudojančios elektrinės rinkoje elektrą gali parduoti tik esant rėmimui.

Dujų kainos įtaka Lietuvos elektrinės gaminamos elektros savikainai

LTLc/kWh

Bendra situacija regione

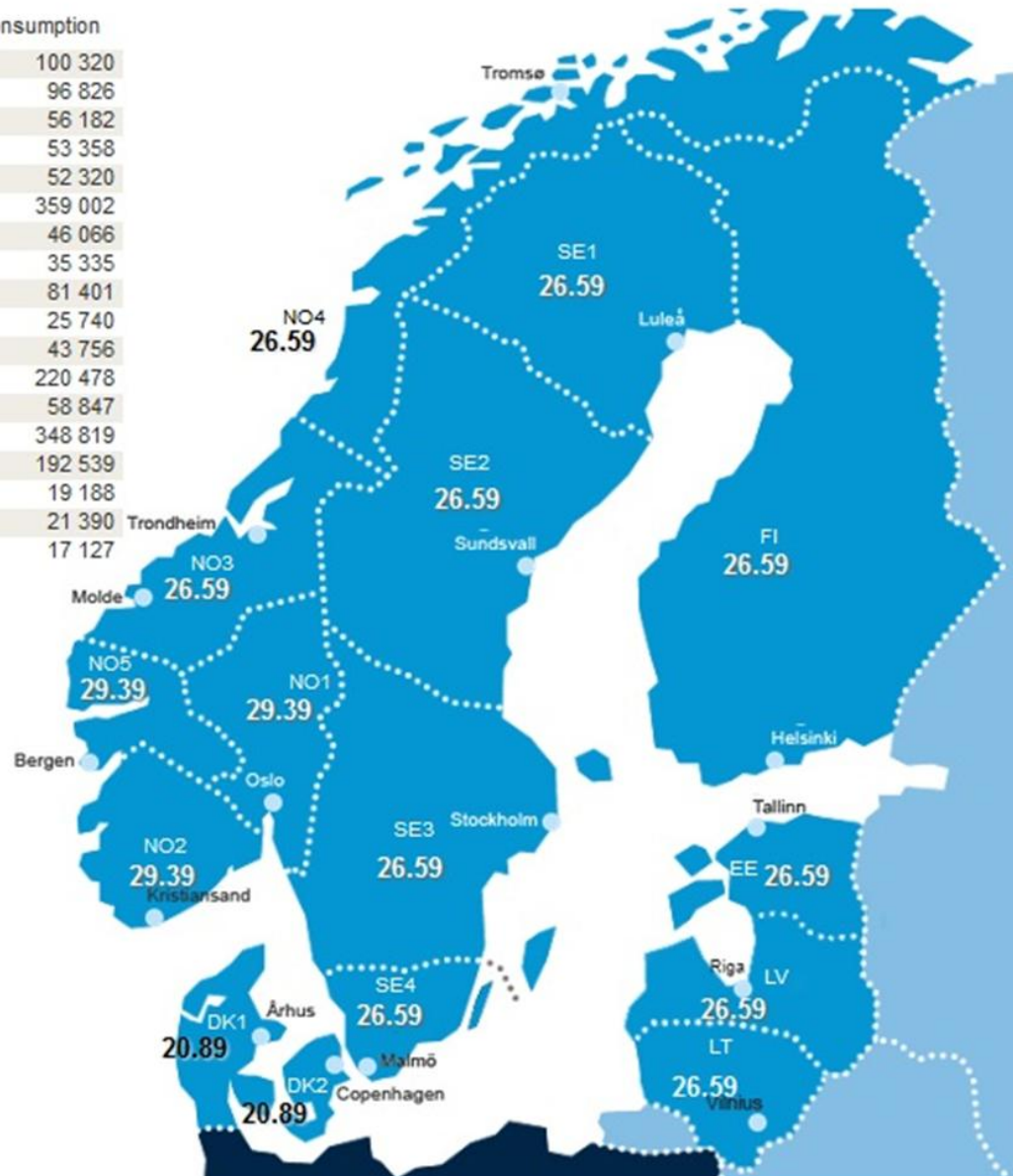
1. Perteklines instaliuotas elektros galias turi Lietuva, Latvija, Estija, Skandinavijos šalys, Baltarusija ir Rusija.
2. Atsižvelgus į ekonominius gamybos kaštus perteklinius pajėgumus turi Estija, potvynio laikotarpiu Latvija, esant palankiai meteorologinei situacijai Skandinavijos šalys ir Rusija.

Pralaidumų įtaka elektros kainai

Elspot capacities [LT] in [MW]		
	LBI > LT	LKAL > LT
25-12-2013		
Max NTC	1300	600
00 - 01	1300	435
01 - 02	1300	440
02 - 03	1300	442
03 - 04	1300	429
04 - 05	1300	380
05 - 06	1300	314
06 - 07	1300	263
07 - 08	1300	237
08 - 09	1300	237
09 - 10	1195	240
10 - 11	1195	257
11 - 12	1195	256
12 - 13	1260	251
13 - 14	1260	248
14 - 15	1260	247
15 - 16	1055	231
16 - 17	1055	217
17 - 18	1055	228
18 - 19	1060	237
19 - 20	1060	258
20 - 21	1180	287
21 - 22	1180	336
22 - 23	1180	385
23 - 00	1180	418

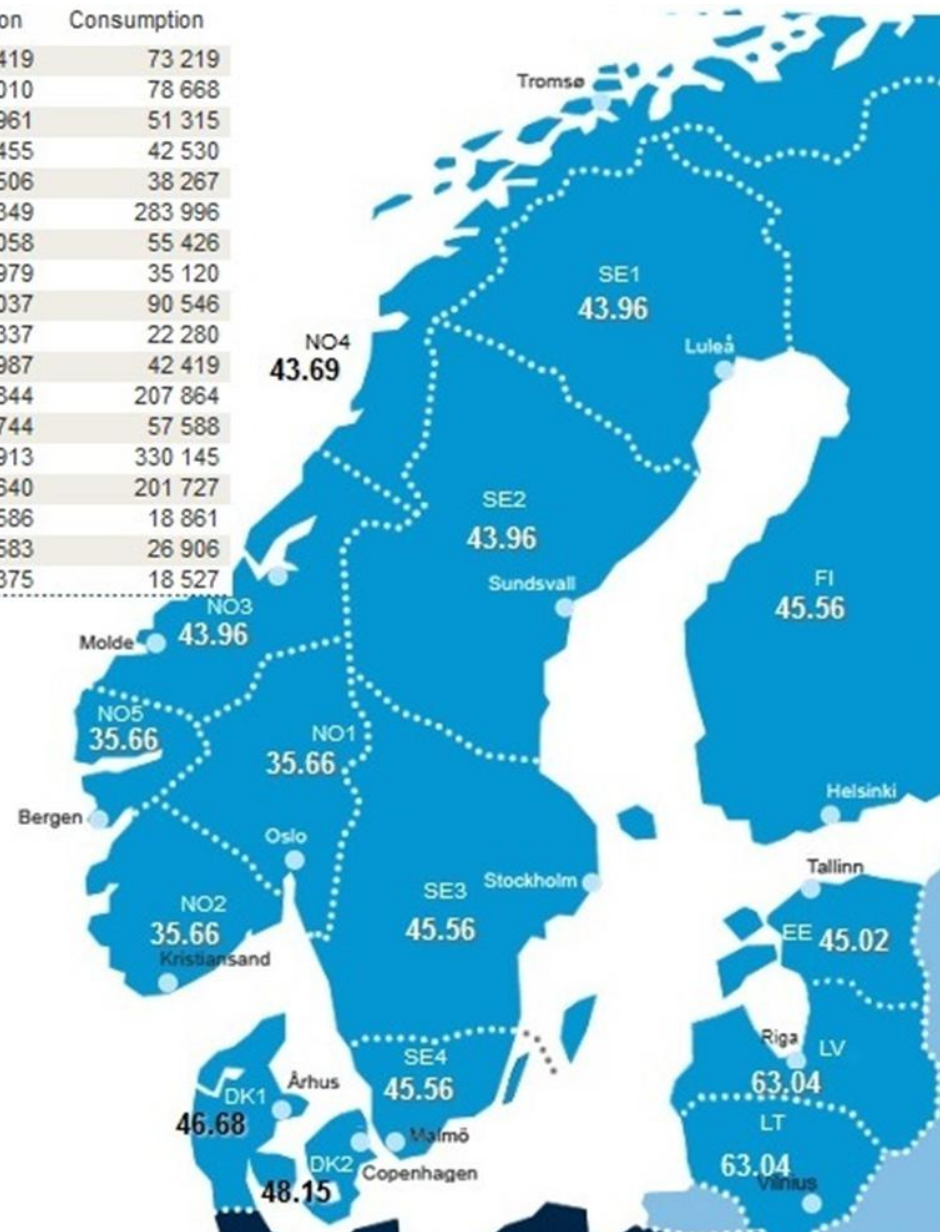
	Production	Consumption
NO1	44 424	100 320
NO2	112 457	96 826
NO3	37 027	56 182
NO4	64 578	53 358
NO5	76 811	52 320
NO	335 295	359 002
DK1	66 257	46 066
DK2	26 986	35 335
DK	93 243	81 401
SE1	21 992	25 740
SE2	90 506	43 756
SE3	268 346	220 478
SE4	28 338	58 847
SE	409 180	348 819
FI	171 811	192 539
EE	20 555	19 188
LT	11 066	21 390
LV	12 308	17 127

Pralaidumų įtaka elektros kainai

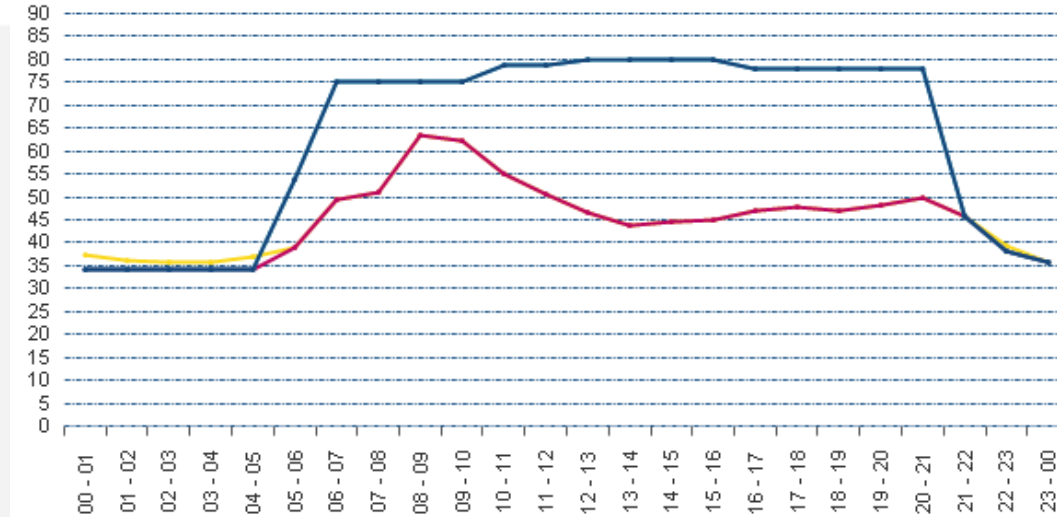
Elspot capacities [LT] in [MW]		
	LBI > LT	LKAL > LT
05-09-2013		
Max NTC	1300	600
00 - 01	910	294
01 - 02	910	311
02 - 03	910	318
03 - 04	910	319
04 - 05	910	309
05 - 06	160	283
06 - 07	160	247
07 - 08	0	203
08 - 09	0	173
09 - 10	0	161
10 - 11	0	160
11 - 12	0	173
12 - 13	0	171
13 - 14	0	170
14 - 15	0	175
15 - 16	0	184
16 - 17	0	191
17 - 18	0	191
18 - 19	0	197
19 - 20	30	188
20 - 21	30	155
21 - 22	330	175
22 - 23	330	218
23 - 00	330	267
Min	0	155
Max	910	319
Total	5920	5233

	Production	Consumption
NO1	49 419	73 219
NO2	114 010	78 668
NO3	36 961	51 315
NO4	74 455	42 530
NO5	52 506	38 267
NO	327 349	283 996
DK1	48 058	55 426
DK2	15 979	35 120
DK	64 037	90 546
SE1	62 337	22 280
SE2	97 987	42 419
SE3	168 844	207 864
SE4	7 744	57 588
SE	336 913	330 145
FI	152 640	201 727
EE	34 586	18 861
LT	14 583	26 906
LV	13 375	18 527

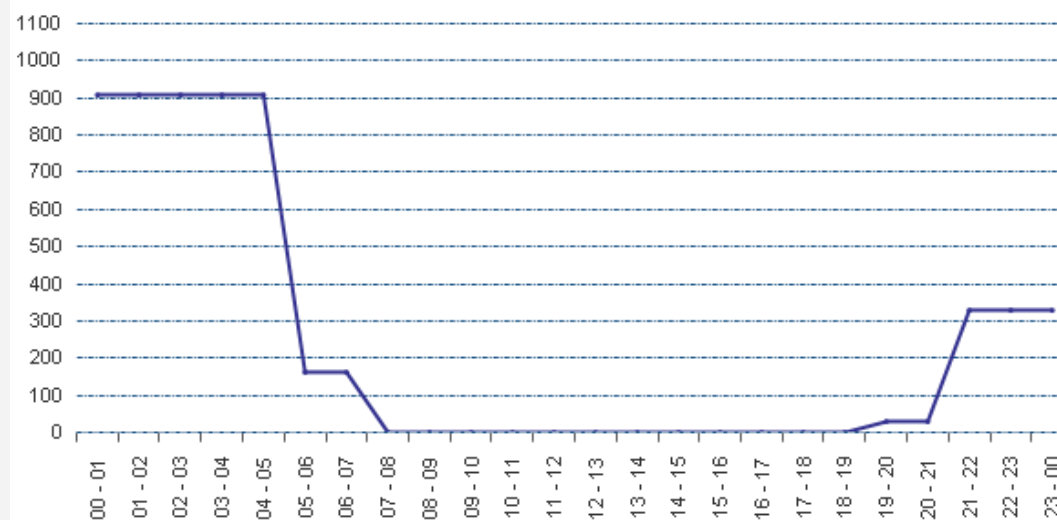

Pralaidumų įtaka elektros kainai (LBI-LT pjūvis)

(EUR/MWh)

(MW)

- SYS
- SE1
- SE2
- SE3
- SE4
- FI
- DK1
- DK2
- Oslo
- Kr.sand
- Bergen
- Molde
- Tr.heim
- Tromsø
- EE
- LV
- LT

- LBI > LT

Reziumė

1. Turimi gamybos pajėgumai Lietuvoje yra patikimi, tačiau, dėl didelės dujų kainos, nekonkurencingi.
2. Jungčių tarp Latvijos ir Estijos ribotumas, o su Lenkija ir Švedija nebuvimas neleidžia nei tiekėjams, nei vartotojams pasinaudoti didelės rinkos teikiamais privalumais.
3. Pastačius Lietuvos - Švedijos ir Lietuvos - Lenkijos jungtis elektros kaina Lietuvoje priartės prie Suomijos - Švedijos kainų lygio.
4. Pagrindiniai esami elektros energijos gamybos šaltiniai Lietuvoje galėtų konkuruoti NPS elektros rinkoje tik juos remiant per VIAP mechanizmą, arba ženkliai sumažėjus dujų kainai.

Išvada

Elektros energijos importas nėra konkurentas Lietuvos elektrinių gamybai, o sprendimai dėl vietinės gamybos apimčių turėtų būti priimami visų pirma remiantis skaidriais kainų bei sistemos patikimumo kriterijais.

Ačiū už dėmesį!